

partim heroib. Sed immorari nunc circa ita superfluum est, cum sint illa non difficilia cognita, sed magis factu. dicere enim voti est: euenire autē, fortunæ. Quapropter circa talia insistere, ad præfens amittamus.

CAPVT XIII.

DE republica autem ipsa, ex quibus & qualibus constare debet ciuitas, quæ beata sit futura, & rectè gubernari, dicendum est. Duo sunt, in quibus omnis commendatio bene agendi consistit. vnum, vt propositum ac finis agendi rectè subiacet: aliud, vt eas, quæ ad illum finem ferant, actiones inueniamus. Fieri enim potest, vt & concordent hæc inter se, & discordent. nam quandoque illud ad quod intenditur, rectè iacet: sed in actionibus per quas illo potiri credimus, aberratur. quandoque autem omnia ad finem diriguntur: sed finis ipse est prauè positus. quandoque etiam in vtroque est error, veluti circa medicinam. neque enim quale aliquid esse oportet sanum corpus, rectè iudicat interdum, neque ad subiectum sibi finem opera diriguntur. Oportet autem in artibus & scientiis hæc vtraque obtineri, finem. & eas quæ sunt ad finem actiones. Quòd igitur bene viuere ac felices esse omnes cupiunt, manifestum est, sed aliis potestas est adipiscendi, aliis nõ, propter fortunam aliquam, vel naturam. opus est enim adiumentis quibusdam ad bene viuendum, minoribus quidem illis, qui melius dispositi sunt, maioribus autem, qui peius. alij verò, statim non rectè quærunť felicitatem cum possint. Cum autem propositum nostrum sit optimã rem publicam, videre: ea verò est, per quam ciuitas optimè gubernetur: optimè autem gubernatur, si felicitatem maximè recipiat: manifestum est, quòd quid sit felicitas, latere non debet. Diximus autem in Ethicis, si modò illorum librorum utilitas vlla est, operationem esse, & vsum virtutis perfectum, & hunc non ex suppositione, sed simpliciter. Dico autem ex suppositione, sed necessaria sunt: simpliciter autem, quod in seipso commendationem habet: veluti circa res iustas iudicare, punire, supplicio afficere, à virtute quidem est, sed ex necessitate, commendationemque habet ex compulsionē. eligibilius nanque foret nullo tali indigere, neque hominem, neque ciuitatem.

A τὰ δὲ ἤρσαν. ἀλλὰ τὸ διατρέβειν τὴν ἀκριβολογίαν, ἀλλοίους καὶ λέγοντας περὶ τῆς τοῦτων ἀρίστην ὄσιν. οὐ γὰρ χαλπῶν ὅτι τὰ τοιαῦτα νοήσται, ἀλλὰ ποιήσται μάλλον. τὸ μὲν γὰρ λέγειν, ὀρθῶς ἔργον ὅτι· τὸ δὲ συμβεβῶκα, τύχησι. διὸ περὶ μὲν τῆς τοιοῦτων τὴν ὅτι πλείον ἀφείδω τὰ νῦν.

Κεφάλαιον εγ.

Περὶ ἧς πολιτείας ἀνωτῆς, ἐν πέντε, καὶ ἐν ποίων δὲ συνεισάγει τὴν μάλλον εἶδος πόλιν μακροτέρην, καὶ πολιτείαν καλῶς, λεκτέον. ἐπιτὶ δὲ οὗ ὄσιν ἐν οἷς γίγνεται τὸ ὅτι πασι τοῦτοι ἐπὶ ὄσιν, ἐν μὲν, ἐν τῷ τ' σκοπῶν καὶ τὸ τέλος τῆς πορείας ὄρθως· ἐν δὲ, τὰς πορείας τὸ τέλος φερούσας πορεύεις διέρισκον· ἐνδέχεται γὰρ ταῦτα καὶ διαφανεῖν ἀλλήλους καὶ συμφανεῖν· ἐνίστα γὰρ ὁ μὲν σκοπὸς ἐκκεῖται καλῶς, ἐν ἧ τῷ πορείᾳ τὴν τυχῆν αὐτὴ διαμαρτάνοισιν· ὅτι δὲ τῆς μὲν πρὸς τὸ τέλος πάντων ὅπως τυχάνοισιν, ἀλλὰ τὸ τέλος ἔδειτο φάλλον ὅτι δὲ ἐκτετέρου διαμαρτάνοισιν· ὅς, περὶ ἐαυτοῦ οὔτε γὰρ, ποῖον τι δὲ τὸ ὑμαῖνον ἔστι σώμα, κρίνοισιν ἐνίστα καλῶς, ἔτε πρὸς τὸν ἰσοκρίνον αὐτοῦ ὄσιν τυγχάνοισι τῆς ποιητικῶν δὲ ἐπὶ ἐν τῆς τέχνης καὶ ὀπισθήμης ταῦτα ἀμφοτέρω κατέπιδται, τὸ τέλος, καὶ τὰς εἰς τὸ τέλος πορεύεις· ὅτι μὲν οὐδὲ τὸ δὲ ζῆν, καὶ τῆς ὀδυσμονίας ἐφίανται πάντες, φανερόν· ἀλλὰ τούτων τοῖς μὲν ἐξοσία τυγχάνοισι τοῖς δὲ οὐ, διὰ πᾶσα τυχῶν ἢ φύσιν· δέεται γὰρ καὶ χορηγίας πνὸς τὸ ζῆν καλῶς· τούτου δὲ, ἐλάπιονος μὲν, τῆς ἀμεινον διακριμῶν· πλείονος δὲ, τοῖς χεῖρον. οἱ δὲ ὀδύς ἐκ ὄρθως ζῆν τῶν τῆς ὀδυσμονίας, ἐξοσίας ἰσοκρίνονος. ἐπιτὶ ἧς πορείας ἀπὸν ὄσιν, τῆς αἰετῆς πολιτείας ἰδρῆν αὐτῆς δὲ ὅτι καὶ ἡ ἀετῆς αἰ πολιτείας τοῖς πόλεσι ἀετῆς δὲ αἰ πολιτείας οὐ, καὶ ἡ ὀδυσμονίᾳ ἐνδέχεται τῆς πόλιν δῆλον ὅτι τῆς ὀδυσμονίας δὲ, τὸ ὄσιν, μὴ λαοθάπεν. φαυλὴ δὲ καὶ ἐν τοῖς ἡδοναῖς, ἐπὶ τῆς λόγων ἐκείνων ὄφελος, ἐνέρχεται τῆς καὶ ζῆν ἄριστος τελευτῶν καὶ ταῦτα ἡ ἐξ ἰσοκρίνονος, ἀλλὰ ἀπλῶς. λέγω δὲ ἐξ ὀδύς πορείας, ταῦτα γὰρ τὸ δὲ ἀπλῶς, τὸ καλῶς ὄσιν, τὸ περὶ τὰς δικασίας πορεύεις αἰ δὲ.

καὶ πᾶσι τῶν καὶ καλῶς, ἀπ' ἀριστῆς μὲν εἰσιν ἀναγκῆς δὲ, καὶ τὸ καλῶς ἀναγκῆς ἐχρῶσιν· ἀριστῶτερον μὲν γὰρ μηδενὸς δέεται τῆς τοιοῦτων μῆτε τὸν αἶδρα, μῆτε τῆς πόλιν· αἰ δὲ.